

Onderwerp

Verbreding sluis Kornwerderzand

*Kern mededeling:**Mededeling:*

Op 13 juni 2019 is uw Staten met een mededeling geïnformeerd over de verbreding sluis Kornwerderzand (2437988) in de Afsluitdijk. De verbreding van het sluiscomplex bij Kornwerderzand is voor de provincie Flevoland van strategisch belang en draagt bij aan de economische ontwikkeling van Flevoland in het algemeen en aan de Flevolandse havenontwikkeling met Flevokust Haven en de Maritieme servicehaven Urk in het bijzonder. Met de toezegging van het bedrijfsleven is de financiering rond. Voor ons College aanleiding om uw Staten hierover te informeren en te melden wat de vervolgstappen zijn. Het project Kornwerderzand bestaat uit vergroting van de sluis, vernieuwing van de verkeersbruggen en verdieping van bijbehorende vaargeulen. Het gaat hier om Rijksinfrastructuur. De provincie Fryslân is namens de regio trekker van het project. De provincies Flevoland en Overijssel en de gemeenten Súdwest-Fryslân, Urk, Zwolle, Kampen en Meppel participeren hierin. Daarnaast is het bedrijfsleven aangehaakt.

Bijdrage bedrijfsleven

Door het bedrijfsleven is een bijdrage van € 26,5 miljoen toegezegd. Bijgevoegd een persbericht van de marktpartijen. De verantwoordelijke gedeputeerde van Fryslân streeft ernaar om dit in januari 2023 te bekrachtigen met het tekenen van een overeenkomst. Hieraan vooraf zal in Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van de provincie Fryslân besluitvorming over de overeenkomst plaatsvinden.

De provincie Fryslân gaat het bedrag van de marktpartijen voorfinancieren. In 25-35 jaar betalen de marktpartijen dit bedrag terug met een bijdrage per bootpassage van de sluis. Alleen bovenmaatse boten betalen die niet in de huidige sluis zouden passen. Het gaat om een vrijwillige bijdrage, nieuwkomers dragen niet automatisch bij, maar marktpartijen en overheden doen wel een dringend beroep op ze om bij te dragen. Een verplichting om bij te dragen is wettelijk en juridisch niet af te dwingen.

Gesignaleerd is door de provincie Fryslân dat er een kans bestaat dat marktpartijen het bedrag uiteindelijk niet (kunnen) terugbetalen. Het risico om tekorten bij te passen ligt bij de provincie Fryslân, waarbij het ministerie heeft uitgesproken dat het Rijk haar verantwoordelijkheid neemt, wat de regio het comfort moet bieden om dit theoretische risico geen belemmering te laten zijn bij de financiering van dit project. Aan de eerder afgesloten bestuursovereenkomst tussen Rijk en de provincie Fryslân voegen beide partijen een addendum toe waarin zij dit vastleggen.

Bijdrage provincie Flevoland

De provincie Flevoland heeft toegezegd maximaal € 2,5 miljoen te willen bijdragen. Ons College heeft september 2018 aan het Friese College van Gedeputeerde Staten laten weten dat de (op dat moment voorgenomen bijdrage van) € 2,5 miljoen van de provincie Flevoland de maximale bijdrage is die de provincie aan het project wil verlenen en dat zij niet wil bijdragen aan een

Registratienummer

3011812

Datum

27 september 2022

Afdeling/Bureau

SENB

*Openbaarheid***Openbaar***Portefeuillehouder***Appelman, J.N.J.****Ter kennisname aan PS en burgerleden**

garantstelling voor dekking van tekorten in de financiering. Dit is bekrachtigd door het besluit van uw Staten op 17 oktober 2018 (2277677).

Planning

Bij de ondertekening van de bestuursovereenkomst (BOK) tussen Rijk en provincie Fryslân was de planning dat de provincie Fryslân in 2022 vrij aan de slag kon gaan met de verkeersbruggen, omdat het Rijksproject 'Versterking Afsluitdijk' klaar zou zijn. Voor de sluis en verdiepen van de vaargeulen in het IJsselmeer is de afspraak met het Rijk dat deze uiterlijk in 2028 in gebruik genomen moeten zijn. Eind 2020 heeft de Minister de verwachting uitgesproken dat de eindoplevering van het Rijksproject in 2025 is. De verwachte vertraging voor het Rijksproject varieert qua projectonderdeel, maar is inmiddels 1,5 tot 3 jaar. Dit is mede het gevolg van een contractueel probleem tussen Rijkswaterstaat (RWS) en haar aannemer. De bruggen zijn dan op zijn vroegst in 2028 operationeel. De provincie Fryslân probeert de oorspronkelijke planning om de nieuwe bruggen alsnog in 2025 open te stellen mogelijk te maken. Dit is alleen haalbaar als de werken van de provincie Fryslân en de aannemer van RWS aan de Afsluitdijk gelijktijdig zijn uit te voeren. Genoemde partijen werken aan een strategie om dit mogelijk te maken. Belangrijke randvoorwaarden voor samenwerking zijn dat die moeten passen binnen de kaders van wet- en regelgeving en er geen negatieve gevolgen zijn voor het Rijksproject. Op dit moment is er nog geen overeenstemming over de strategie en is het onzeker of de sluizen en de verdiepte vaargeul in 2028 of later operationeel zijn.

Verziltling

Naast de mogelijke vertraging zoals hiervoor geschetst speelt de verziltling. Sinds het droge jaar 2018 staat de verziltingsproblematiek van het IJsselmeergebied volop in de aandacht. De situatie is ernstiger dan gedacht en een speerpunt geworden van het Rijk. Een noodzakelijke verdieping van de bijbehorende vaargeulen, voor boten met een grotere diepgang, brengt het risico met zich mee dat de verziltling zich via verdiepte geulen verder verspreidt over het IJsselmeer. De verziltingsproblematiek maakt dat meer maatregelen nodig zijn om de verziltling nog verder terug te dringen. Met RWS onderzoekt de provincie Fryslân welke maatregelen dit zijn. De uiteindelijke oplossing kan betekenen dat de provincie Fryslân nieuwe afspraken moeten maken met RWS. Of en welke gevolgen dit heeft voor de planning is nu nog niet aan te geven.

Bestuursovereenkomst regionale partijen (BOK-regio)

Er komt een bestuursovereenkomsten met de Regio waarin de afspraken met de regiopartners worden geformaliseerd. Hierin is in ieder geval vastgelegd onze bijdrage aan het project en de afspraak dat partijen zich inspannen om nieuw te vestigen marktpartijen, die gebruik gaan maken van de sluizen, te stimuleren bij te dragen aan het aflossen van de € 26,5 miljoen die de provincie Fryslân voorfinanciert. Daarnaast komen in de BOK-regio afspraken over indexering, kostenstijgingen en risico's. Zoals hiervoor in deze mededeling al aangehaald is onze bijdrage maximaal €2,5 miljoen.

Vermeldenswaardig is dat door ons College erbij de minister op is aangedrongen om met de regiopartijen te verkennen om een Europese TEN-T (Trans-European Transport Network) subsidie binnen te halen. De provincie Overijssel heeft het initiatief hiertoe genomen en inmiddels ligt er een voorstel bij het ministerie om de vaarroutes vanuit de drie provincies naar Kornwerderzand op te nemen in het Europese TEN-T netwerk van vaarwegen. Als de minister het nationale belang hiervan inziet en zijn medewerking toezegt, moeten de Europese landen in

Brussel hierover een besluit nemen. Als dit gebeurt is de weg vrij om een verzoek voor Europese subsidie in te dienen. Mocht deze aanvraag (deels) gehonoreerd worden, dan is sprake van een meevaller bij de financiering. Op dit moment is nog onbekend voor welke onderdelen eventuele meevallers in te zetten en of dit effect heeft op de hoogte van de Flevolandse bijdrage.

Communicatie

De provincie Fryslân zal rondom de bestuurlijke besluitvorming en het ondertekenen van de overeenkomst met de marktpartijen de media hierover informeren. Met een korte mededeling gaan wij uw Staten, onder verwijzing naar deze mededeling over de besluitvorming en mediamomenten informeren. Als daar aanleiding toe is, bijvoorbeeld de BOK-regio is gereed, dan breiden wij deze mededeling uit met een update over de stand van zaken.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Persbericht bedrijfsleven	3015022	Ja

+

NETHERLANDS
MARITIME
TECHNOLOGY

Persbericht 26 september 2022.

Bedrijfsleven staat garant voor Marktbijdrage sluis Kornwerderzand.

De financiering van de nieuwe zeesluis in Kornwerderzand is in de afsluitende fase gekomen. Het bedrijfsleven zet een serieuze stap voorwaarts door de overheden zekerheid te bieden voor de eerder toegezegde marktbijdrage van € 26,5 miljoen. Door de verbreding, verdieping en verlenging van de Sluis kunnen straks meer en grotere schepen de verschillende havens rond het IJsselmeer bereiken en ontstaat er een economische spin-off en groei van werkgelegenheid. Deze stap is een belangrijke impuls voor de maritieme sector rondom het IJsselmeer. Provinciale Staten van Fryslân zullen op 21 december besluiten over de financiering van de sluis en hebben aangegeven dan duidelijkheid te willen hebben over de eerder toegezegde marktbijdrage van € 26,5 miljoen. Die zekerheid bieden de bedrijven nu.

Bert Weever, ceo van Graansloot in Kampen en Sijbrand de Vries, directeur van De Vries Scheepsbouw in Makkum, zijn voornemens om in te stemmen met de modelovereenkomst die in samenwerking met de Provincie Fryslân aan alle bedrijven wordt voorgelegd en vragen hun collega's hetzelfde te doen. Daarin wordt afgesproken dat de deelnemende bedrijven gaan betalen voor een passage door grotere schepen zodra de sluis is gerealiseerd. Onderdeel van de overeenkomst is dat ook de routes naar Makkum, Lemmer, Urk, Lelystad en Kampen bevaarbaar worden gemaakt voor grote zeegaande schepen.

Oorspronkelijk hadden de bedrijven de Minister van I&W gevraagd om met een tolwet te komen, maar dit bleek politiek niet haalbaar. De minister vroeg vervolgens de bedrijven om met de provincie afspraken te maken en vast te leggen in de vorm van een overeenkomst. Het opstellen van deze overeenkomsten heeft zorgvuldigheid en daardoor veel tijd gevraagd. Het streven is dat de bedrijven de overeenkomsten in november van dit jaar ondertekenen. De kern van de modelovereenkomst is dat de deelnemende bedrijven een deel van hun extra omzet, die ze verwachten te kunnen realiseren door de verbreding van de sluis, gaan afdragen. Deze afdracht wordt gestort in een door de provincie Fryslân ingesteld fonds dat gaat zorgdragen voor de betaling van de 26,5 miljoen.

NMT-voorzitter Bas Ort is blij met deze ontwikkeling: *“In december 2021 kwamen de meeste ondernemers bij elkaar in Dronten en daar is breed uitgesproken hoe we deze afspraken wilden vastleggen. Die afspraken zijn vervolgens uitgewerkt in dit modelcontract, wat nu door de provincie ter ondertekening is terugggelegd bij de bedrijven.”*

Weever en de Vries geven aan dat zij goed kunnen leven met de strekking van de modelovereenkomst en dat zij zeker van plan zijn om te gaan tekenen. Op dit moment zijn hun juristen bezig met het zetten van de laatste puntjes op de i. *“We willen dit nieuws alvast naar buiten brengen omdat we weten dat Gedeputeerde Staten van Fryslân begin oktober de modelovereenkomst ook willen vaststellen om deze voor te kunnen leggen aan Provinciale Staten. Ons voornemen hebben we opgeschreven en zo geven we de politiek alvast een krachtig signaal dat het bedrijfsleven haar verantwoordelijkheid neemt”,* aldus beide ondernemers. *“En we willen hierbij natuurlijk al onze collega-ondernemers rondom het IJsselmeer oproepen om hetzelfde te doen, zodat er in november een complete lijst van ondernemers gepresenteerd kan worden die dan allemaal hun commitment hebben laten zien. Na besluitvorming in Provinciale Staten willen we dan op 10 januari de definitieve contracten tekenen. En dan kan wat ons betreft gelijk daarna het realisatiebesluit voor de sluis worden genomen.”*

Jeroen van den Ende, directeur van Port of Zwolle, waar de havens van Zwolle, Kampen en Meppel deel van uitmaken is content met deze ontwikkeling. Van den Ende steunt het initiatief want het gaat om veel werkgelegenheid: *“In onze havens zijn veel ondernemers die graag met coasters naar de landen rondom de Noordzee of verder willen varen. Of rechtstreeks uit die landen goederen willen ontvangen. Ze vragen me allemaal wanneer die sluis er nu eindelijk komt en hoe ze hun bijdrage kunnen afrekenen. Ik ben blij dat het zo ver is dat de contracten getekend kunnen worden.”* aldus van den Ende.

Laurens de Lange stelt namens VNO-NCW Midden en VNO-NCW Noord: *“Veel ondernemers zullen straks profijt hebben van de verbreding en verdieping van de sluis in Kornwerderzand. Een jarenlange niet aflatende inzet van ondernemers en overheid om hier te komen is de bron van dit goede resultaat.”*

Voor de ondernemers op Urk is in het modelcontract nog een tijdelijk voorbehoud gemaakt. Om mee te kunnen doen hebben ze een nieuwe haven nodig, de Maritieme Service Haven Flevoland (MSNF). De aanleg van de haven ligt stil door de stikstofdiscussie die in heel Nederland projecten raakt. Dat is ook een serieuze uitdaging voor het kabinet. Zonder haven worden nieuwe economische ontwikkelingen geblokkeerd en zouden de Urker ondernemers voorlopig niet mee kunnen doen. Nu de Raad van State zich op 21 september in het voordeel van de aanleg van de nieuwe haven heeft uitgesproken, lijkt ook dit bezwaar de ondernemers niet langer in de weg te staan.

De nieuwe zeesluis in Kornwerderzand krijgt volgens de vorig jaar met de Minister gesloten bestuursovereenkomst de afmeting van 150 x 25 meter en vervangt de huidige sluis van 135 x 14 meter. De verdiepte sluisdrempel komt op – 6,1 meter NAP te liggen. Tegelijkertijd worden de draaibruggen in de Afsluitdijk vervangen door vier basculebruggen met bredere openingen. Ook de vaargeulen in het IJsselmeer en Ketelmeer worden aangepast, waarbij in de toekomst een nautische diepte van - 6,2 meter NAP wordt gegarandeerd.